

TÜRKİYE'DE ÜNİVERSİTELER ARASI SPOR FAALİYETLERİNİN SPORCU, ANTRENÖR VE İDARECİLER TARAFINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

M. Settar KOÇAK *
Murat ASLAN **

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, Türkiye'deki üniversiteler arasındaki spor faaliyetlerinin sporcu, antrenör ve idareciler tarafından değerlendirilmesidir. Çalışmanın örneklem grubu 04-12 Mayıs 2004 tarihleri arasında İzmir'de düzenlenen 4. Türkiye Üniversite Spor Oyunları'na katılan toplam 3234 sporcu, antrenör ve idareciden rasgele seçim yöntemiyle, toplam on üç branştan belirlenen 488 sporcu, antrenör ve idareciden oluşmuştur. Ölçüm aracı olarak on iki maddeden oluşan "faaliyet değerlendirme anketi" kullanılmış, elde edilen verilerin istatistiksel analizinde kişisel değişkenlere ve verilen yanıtlara göre yüzde ve frekans dağılımlarına bakılmıştır. Faaliyetleri değerlendirmede cinsiyetin ve faaliyette alınan görevlerin farklılık oluşturup oluşturmadığının analizinde ise t-test kullanılmıştır. Cinsiyetin ve faaliyette alınan görevin değerlendirme sonuçları bakımından anlamlı bir farklılık ortaya çıkarmadığı, tüm katılımcıların üniversiteler arasındaki spor faaliyetlerini faaliyetin tanıtımı ve medya da yer alması ile faaliyet için sunulan konaklama ve yiyecek-içecek hizmetleri dışında normal olarak değerlendirdikleri sonucu elde edilmiştir.

Anahtar sözcükler: Üniversite sporları, faaliyet, değerlendirme.

Geliş tarihi: 19.09.2003; Yayına kabul tarihi: 14.04.2005

* Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğretim Üyesi, ANKARA

**Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi

EVALUATION OF THE UNIVERSITY SPORT EVENTS BY ATHLETES, COACHES AND OFFICIALS IN TURKEY

ABSTRACT

The purpose of this study was to investigate the evaluation of university sport events by athletes, coaches and officials in Turkey. The sampling group included total 488 athletes, coaches and officials from the total 3234 number of athletes, coaches and officials who participated in 4th Turkish Universities Sports Games which was held in İzmir between 04 and 12 May 2004. The event evaluation survey which consisted of twelve items was used as the measurement tool. In the statistical analysis of obtained data, according to the given responses and variability of individuals, distribution of the percentage and frequency of the participants was examined. T-test was used to analyse whether gender and function of the participants pointed any significance difference, or not. It was found that gender and function of the participants did not show any significance differences between groups, and except in the items which were "the introduction and media coverage of the events", and "service provided for accommodation and food-beverage during the events", all participants evaluated the sport events normally.

Key words: *University sports, events, evaluation.*

GİRİŞ

Sporun yaygınlaşması, insanların fiziksel aktivitelerde bulunması sağlıklı toplumlar yetiştirme ve sosyalleşme açısından çok önemlidir. Düzenli yapılan egzersizin akademik başarıya da olumlu etki ettiği, buna ek olarak stres altında daha etkili karar verebilme yeteneğini geliştirdiği saptanmıştır⁽³⁾. Üniversiteler gibi milyonlarca genç nüfusun yer aldığı bir topluluğun spor aktivitelerinde yer alması, bir ülkenin gerek fiziksel gerekse ruhsal ve sosyal açıdan sağlıklı bir toplum haline gelmesi bakımından son derece önemlidir. Ülkemizde 2004 yılı itibarıyla devlet ve vakıf üniversitelerinde, toplam bir milyon sekiz yüz yirmi bin genç eğitim ve öğretim hayatına devam etmektedir⁽⁷⁾. Böylesine büyük bir kitleye eğitim, öğretim, sağlık ve kültür hizmetinin yanında spor yapma ve spor etkinliklerine katılma fırsatı gibi sosyal olanaklar sunma gereksinimi de ortaya çıkmıştır. Bu gereksinim üniversitelerin kendi içerisinde Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlıkları veya Spor Birlikleri tarafından yürütülen spor etkinlikleri ile, ülke çapında ise üniversiteler arasında birçok branşta düzenlenen spor faaliyeti ile karşılanmaya çalışılmaktadır. Üniversiteler arasında organize edilen bu spor etkinlikleri hemen hemen tüm ülkelerde diğer spor federasyonlarından veya kamu hizmet kurumlarından bağımsız olarak faaliyet gösteren üniversite sporları federasyonları tarafından yürütülmektedir⁽⁶⁾. Ülkemizde de üniversiteler arasındaki bu spor hizmeti 1996 yılından beri Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü bünyesinde faaliyet gösteren Türkiye Üniversite Sporları Federasyonu tarafından verilmektedir. Amacı yüksek öğretim kurumlarında her branşta sporu çok yönlü olarak tanıtmak, sevdirmek, spor yapmaya yönlendirmek için gerekli çalışmaları yapmak, üniversiteler arasında yapılacak yurtiçi ve yurtdışı yarışmaları ve faaliyetleri yürütmek olan Üniversite Sporları Federasyonu, üniversiteler arasında bölgesel, ulusal ve uluslararası düzeyde spor faaliyetlerinin organizasyonundan sorumlu

olarak çalışmaktadır⁽⁴⁾. Federasyon tarafından tekli yıllarda üniversitelerin akademik takvimine paralel olarak yaklaşık 40 spor dalında bölgesel ve ulusal düzeyde Üniversiteler Türkiye Birincilikleri düzenlenmektedir⁽⁵⁾. Çiftli yıllarda ise bu spor etkinliklerine ek olarak yaklaşık on beş ayrı spor dalının süper lig ve Türkiye Birinciliklerinin tek bir kent merkezinde toplanarak geniş bir katılımcı ile gerçekleştirilen "Türkiye Üniversite Spor Oyunları" adı altında büyük bir spor organizasyonu düzenlenmektedir. Federasyon tarafından 2003-2004 faaliyet yılında, toplam 28 farklı branşta ve yetmiş farklı bölgede spor organizasyonları düzenlenmiş, 2004 Mayıs içerisinde ise İzmir'deki üniversiteler ile Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü tesislerinde en üst düzeydeki üniversite takımlarının farklı branşlarda mücadele ettiği 4. Türkiye Üniversite Spor Oyunları düzenlenmiştir⁽⁶⁾. Üniversite Sporları Federasyonu tarafından bölgesel ve Türkiye Üniversite Birincilikleri ile Dünya Üniversiteler Şampiyonaları gibi uluslararası düzeyde gerçekleştirilen tüm bu organizasyonlar, ilgili spor dalının kural ve yönetmelikleri çerçevesinde ve Üniversite Sporları Federasyonu'nun idari sorumluluğu altında gerçekleştirilmektedir. Böylesine geniş katılımların olduğu spor organizasyonların tüm yönleriyle eksiksiz ve sorunsuz bir şekilde yürütülmesi çok önemli bir sorumluluk ve çaba gerektirmektedir. Bu organizasyonların başarısı ve kalitesi bu faaliyetlerde üniversiteleri temsil eden sporcu, antrenör ve idarecilerin, dolayısıyla da üniversitelerin memnuniyetinin sağlanması anlamına gelmektedir. Başarılı ve sorunsuz bir organizasyonun gerçekleştirilmesi için gerekli ve vazgeçilmez unsurlar vardır. Organizasyonların gerçekleştirildiği spor tesislerinin mevcut durumu, araç, gereç ve malzeme durumu, yetişmiş insan gücü, konaklama hizmetleri, beslenme hizmetleri, sağlık hizmetleri, güvenlik hizmetleri, ulaştırma hizmetleri, basın yayın ve haberleşme hizmetleri, sosyal ve kültürel hizmetler ile organizasyonun sahip olduğu mali kaynaklar bu unsurlar içerisinde yer almaktadır⁽⁴⁾. Söz konusu unsurlar hem ulusal hem de uluslararası spor organizasyonları için geçerli unsurlardır. Bilindiği gibi 2005 yılında, katılımcı sayısı bakımından olimpiyatlardan sonra dünyada ikinci büyük spor organizasyonu olarak nitelendirilen, adını da olimpiyat ve üniversite isimlerinin birleşiminden alan Universiade (Dünya Üniversiteler Yaz Spor Oyunları) ülkemizde organize edilecektir. Uluslararası düzeydeki böylesine büyük bir spor organizasyonunun başarısı, sürekli olarak olimpiyatlara ev sahipliği için çalışan ülkemiz için de çok iyi bir tecrübe ve referans niteliği taşımaktadır. 10-21 Ağustos 2005 tarihleri arasında İzmir'de gerçekleştirilecek bu büyük organizasyonda 200 ülkeden yaklaşık on bin kişilik sporcu, antrenör ve idareci topluluğu, toplam 14 farklı spor dalında mücadele edecektir. Universiade 2005 İzmir'in başarısı tesis, teknik ekipman, haberleşme, ulaşım, sağlık, beslenme, konaklama, güvenlik, ekonomik kaynaklar gibi unsurları etkili bir şekilde kullanacak ve yönlendirecek donanıma sahip bir insan gücüne ve spor altyapısına dayanmaktadır. Bu spor altyapısının sağlamlığı ve kalitesinin ulusal düzeyde çok sayıda katılımcıyla gerçekleştirilecek büyük spor organizasyonları ile daha önceden test edilme şansı mevcut olup, böylelikle güçlü ve zayıf yönlerinin belirlenmesi mümkün olabilecektir. Üniversite Sporları Federasyonu tarafından düzenlenen ve özellikle çok sayıdaki branş ve katılımcının yer aldığı Türkiye Üniversite Spor Oyunları gibi büyük spor organizasyonları, mevcut spor altyapısının test edilmesi için çok iyi bir fırsat olarak ortaya çıkmakta olup, 2005 yılında İzmir'de düzenlenecek olan 23. Dünya

Üniversiteler Yaz Spor Oyunları (Universiade) için de bir prova niteliği taşımaktadır. Bunun nedeni, bu büyük uluslararası organizasyonun ülkemizdeki versiyonu için kullanılacak tüm tesis, teknik araç ve ekipmanın 4. Türkiye Üniversite Spor Oyunları'nda da kullanılmış olmasıdır. Bunun yanında 2005 Universiade'da görev yapacak olan spor branşlarından sorumlu organizasyon ve teknik kurul üyeleri 4. Türkiye Üniversite Spor Oyunları'nda da spor branşlardan sorumlu olarak görev almışlardır. Bu, mevcut kaynakların bir spor organizasyonu içerisindeki yeterliliğinin değerlendirilmesi anlamına gelmektedir. Böyle bir değerlendirme organizasyonun içinde aktif olarak rol alan sporcu, antrenör ve idareciler tarafından yapılırsa daha sağlıklı ve objektif olabilecektir. Katılımcıların organizasyonun çeşitli boyutları hakkındaki görüşleri organizatör durumundaki federasyon ile bu organizasyonlara sponsor olan veya ileride olabilecek firmalara da bir fikir verebilecektir. Bugüne kadar ülkemizde özellikle de bu düzeyde katılımı gerçekleştirilen organizasyonların değerlendirilmesi ile ilgili olarak bilimsel ve kurumsal düzeydeki çalışmalar çok az sayıda yapılmış veya yetersiz kalmıştır. Bu amaçla Türkiye'deki üniversitelerden yaklaşık 3500 kişilik bir katılımın gerçekleştiği ve 04-12 Mayıs 2004 tarihleri arasında İzmir'de düzenlenen 4. Türkiye Üniversiteler Spor Oyunları'nın katılımcılar tarafından çeşitli yönleriyle değerlendirildiği bu çalışma tasarlanmıştır.

MATERYAL ve YÖNTEM

Türkiye'de, üniversiteler arasında düzenlenen spor organizasyonlarının katılımcılar tarafından çeşitli yönleriyle değerlendirildiği bu çalışma, betimleyici araştırma tekniğine göre gerçekleştirilmiştir.

Örneklem Grubu

Bu çalışmada 09-13 Mayıs 2004 tarihleri arasında İzmir'de düzenlenen 4. Türkiye Üniversite Spor Oyunları kapsamında organize edilen toplam 13 spor dalı içerisindeki 5 takım sporu (futbol, basketbol, voleybol, hentbol, ve su topu) ile 8 bireysel spor (atletizm, badminton, cimnastik, eskrim, masa tenisi, taekwondo, tenis ve yüzme) dalındaki sporcu, antrenör ve idarecilerden rasgele seçim yöntemiyle belirlenen toplam 785 kişilik örneklem grubuna anket uygulanmıştır.

Örneklem Grubunun oluşturulması

Bireysel spor dallarında, üniversitelerin federasyona gönderdikleri ve faaliyetlere kaç kişilik bir kafiye ile katılacaklarını gösteren resmi yazılarından yararlanılmış, ayrıca bir önceki spor oyunlarının katılımcı sayılarından da yararlanılarak bu faaliyetlere sürekli olarak katılan üniversiteler belirlenmiştir. Toplam popülasyonu yansıması açısından bireysel spor dallarında bir önceki yılın o daldaki toplam katılım sayısının yüzde yirmisi, takım sporlarında da bayan ve erkek takım sayısının yine yüzde yirmisi bu çalışmanın örneklem grubu olarak seçilmiştir. Bunun yanı sıra geçmiş yıllardaki katılım istatistiklerinden, üniversitelerin bu faaliyetlere bazen antrenör ve idareci olmaksızın sadece sporcu ile, bazen sporcu ve antrenör ile, bazen de sporcu, antrenör ve idareci gibi değişik formasyonlarda katıldıkları belirlenmiştir.

Üniversitelerin faaliyetlere katılım konusunda belirli bir standartları olmaması nedeniyle sporcular ile sporcu olmayıp, faaliyetlere antrenör ve idareci gibi yönetici konumunda katılan iki ayrı grubun değerlendirme sonuçlarının incelenmesi yapılmıştır. Böylelikle hem o spor dalında aktif olarak mücadele eden sporcuların, hem de sahanın dışında teknik ve idari anlamda yönetici konumundaki antrenör ve idarecilerin değerlendirme sonuçları ayrı ayrı incelenmiştir.

Veri Toplama Aracı

Bu çalışmada veri toplama aracı olarak "faaliyet değerlendirme anketi" kullanılmıştır. Anket iki ana bölümden oluşmakta olup birinci bölümde katılımcılar ile ilgili kişisel bilgiler edinilmiş, ikinci bölümde ise katılımcılar tarafından faaliyetler 12 maddeden oluşan bir form ile değerlendirilmiştir. Bu değerlendirme formunda 5 puanlı Likert skalası kullanılmıştır (1=çok kötü, 2=kötü, 3=normal, 4=iyi, 5=çok iyi). Anketdeki maddelerin anlaşılabilirliğinin sağlanması amacıyla otuz kişilik bir grup ile pilot çalışması gerçekleştirilmiştir.

Veri Analizi

Tüm spor dallarında sporcu, antrenör ve idareciler tarafından doldurularak teslim edilen anketlerden elde edilen verilerin analizleri tanımlayıcı istatistik yöntemine göre yapılmıştır. Katılımcıların cinsiyet, faaliyetlerde aldıkları görev, mali destek alıp almadıkları ile her bir madde için verilen yanıtların frekans ve yüzdeleri verilmiş, gruplar arasındaki farklılıkların incelenmesi aşamasında ise t-test kullanılmıştır.

BULGULAR

İzmir'de düzenlenen 4. Türkiye Üniversiteler Spor Oyunları kapsamında, 13 farklı spor dalında mücadele eden üniversitelerden toplam 785 sporcu, antrenör ve idareciye verilen anketlerin 488 adedi geri dönmüş ve % 62'lik bir geri dönüş oranı elde edilmiştir.

Katılımcıların % 84,2'si sporcu (n=411) olup bunun % 37'sini bayan (n=181 bayan), % 47'sini erkek (n=230) sporcular oluşturmuştur. Toplam 77 antrenör-idareci katılımcıların % 15,8'ini oluşturmuştur. Bunun da % 5,1'i bayan (n=25), % 10,7'si erkeklerden (n=52) oluşmuştur (Tablo 1).

Tablo 1: Katılımcıların Cinsiyet ve Görevlerine Göre Sınıflandırılması

			GÖREV		Toplam
			Sporcu	Antrenör-idareci	
CİNSİYET	Bayan	N	181	25	206
		%	37.1%	5.1%	42.2%
	Erkek	N	230	52	282
		%	47.1%	10.7%	57.8%
Toplam		N	411	77	488
		%	84.2%	15.8%	100.0%

Genel olarak katılımcıların cinsiyetlerinin yaptıkları değerlendirmelerin sonuçları üzerinde anlamlı bir fark oluşturup oluşturmadığını saptamak amacıyla yapılan t-test sonucunda ortalama anlamlılık derecesi 0.10 olarak tespit edilmiştir (Tablo 2). Buna ek olarak hem sporcuların hem de antrenör ve idarecilerin, kendi grupları içerisinde cinsiyet farklılığının yaptıkları değerlendirmelerin sonuçları üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturup oluşturmadığını saptamak amacıyla yapılan t-test sonucunda da ortalama anlamlılık dereceleri sporcular için 0.344, antrenör ve idareciler için ise 0.412 olarak tespit edilmiştir (Tablo 2.1, Tablo 2.2).

Tablo 2: Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Değerlendirme Sonuçları Arasındaki Farklılıklar

MADDELER	Cinsiyet	N	Ortalama	Std. Sapma	Serbestlik derecesi	t	Anlamlılık
1. Maçların / yarışmaların kalitesi	bayan	206	3,01	,82	486	-1,66	,01
	erkek	282	3,15	,94			
2. Yarışma programı / fikstür uygunluğu	bayan	206	2,95	,98	486	-1,76	,93
	erkek	282	3,11	1,00			
3. Hakemlerin kapasitesi ve yeterliliği	bayan	206	2,92	1,06	486	-,35	,10
	erkek	282	2,96	1,01			
4. Yarışma tesislerinin yeterliliği ve kalitesi	bayan	206	2,97	1,15	486	-1,41	,79
	erkek	282	3,12	1,15			
5. Tesis görevlilerinin görevlerini yapma yeterliliği	bayan	206	3,04	,97	486	-1,61	,24
	erkek	282	3,19	,95			
6. Yarışmalar sırasındaki sağlık hizmeti	bayan	206	2,83	1,04	486	-,87	,93
	erkek	282	2,92	1,11			
7. Yarışmalar sırasındaki güvenlik	bayan	206	2,88	,96	486	-,16	,01
	erkek	282	2,90	1,10			
8. Yarışmalar için sunulan konaklama hizmeti	bayan	206	2,94	3,01	486	,97	,76
	erkek	282	2,75	1,22			
9. Yarışma yerindeki yiyecek ve içecek hizmeti	bayan	206	2,49	,96	486	-1,22	,07
	erkek	282	2,75	2,94			
10. Yarışma yerine ulaşım ve park olanağı	bayan	206	2,69	1,06	486	-2,87	,08
	erkek	282	3,00	1,24			
11. Organizasyon komitesi ve federasyon ile iletişim	bayan	206	3,03	2,70	486	1,11	,67
	erkek	282	2,83	1,06			
12. Faaliyetlerin tanıtımı ve medyada yer alması	bayan	206	2,05	,96	486	1,13	,15
	erkek	282	1,94	1,05			
ORTALAMA	bayan	206	2,82	,66	486	-1,06	,10
	erkek	282	2,88	,69			

Tablo 2.1: Sporcuların Cinsiyetlerinin Değerlendirme Sonuçlarına Olan Etkisi

CINSİYET	N	Ortalama	Anlamlılık	t	Serbestlik derecesi
bayan	181	2,8177	,344	-1,669	409
erkek	230	2,9297			

Tablo 2.2: Antrenör ve İdarecilerin Cinsiyetlerinin Değerlendirme Sonuçlarına Olan Etkisi

CINSİYET	N	Ortalama	Anlamlılık	t	Serbestlik derecesi
bayan	25	2,8533	,412	,843	75
erkek	52	2,7067			

Katılımcıların faaliyette aldıkları görevin (sporcu veya antrenör-idareci) değerlendirme sonuçları üzerinde anlamlı bir fark oluşturup oluşturmadığını saptamak amacıyla yapılan t-test sonucunda ortalama anlamlılık derecesi 0.24 olarak tespit edilmiştir (Tablo 3).

Tüm katılımcıların cinsiyet ve görevlerine bakılmaksızın anketteki maddelere verdikleri yanıtların incelemesi tanımlayıcı istatistik yöntemine göre yapılmış ve Tablo 4' deki sonuçlar elde edilmiştir.

Tablo 3: Katılımcıların Faaliyette Aldıkları Görevlere Göre Değerlendirme Sonuçları Arasındaki Farklılıklar

MADDELER	Görev	N	Ortalama	Std. Sapma	Serbestlik derecesi	t	Anlamlılık
1. Maçların / yarışmaların kalitesi	sporcu	411	3,12	,87	486	1,46	,14
	antrenör-idareci	77	2,96	1,00			
2. Yarışma programı / fikstür uygunluğu	sporcu	411	3,09	,96	486	2,29	,00
	antrenör-idareci	77	2,80	1,17			
3. Hakemlerin kapasitesi ve yeterliliği	sporcu	411	2,91	1,04	486	-1,33	,29
	antrenör-idareci	77	3,09	,97			
4. Yarışma tesislerinin yeterliliği ve kalitesi	sporcu	411	3,08	1,14	486	1,33	,66
	antrenör-idareci	77	2,89	1,18			
5. Tesis görevlilerinin görevlerini yapma yeterliliği	sporcu	411	3,14	,96	486	,52	,86
	antrenör-idareci	77	3,07	,98			
6. Yarışmalar sırasındaki sağlık hizmeti	sporcu	411	2,86	1,09	486	-1,12	,02
	antrenör-idareci	77	3,01	1,00			
7. Yarışmalar sırasındaki güvenlik	sporcu	411	2,89	1,02	486	-,10	,35
	antrenör-idareci	77	2,90	1,16			
8. Yarışmalar için sunulan konaklama hizmeti	sporcu	411	2,90	2,30	486	1,55	,90
	antrenör-idareci	77	2,48	1,20			
9. Yarışma yerindeki yiyecek ve içecek hizmeti	sporcu	411	2,66	2,50	486	,46	,36
	antrenör-idareci	77	2,53	,99			
10. Yarışma yerine ulaşım ve park olanağı	sporcu	411	2,88	1,16	486	,65	,44
	antrenör-idareci	77	2,79	1,26			
11. Organizasyon komitesi ve federasyon ile iletişim	sporcu	411	2,93	2,04	486	,50	,61
	antrenör-idareci	77	2,81	1,17			
12. Faaliyetlerin tanıtımı ve medyada yer alması	sporcu	411	2,05	1,04	486	2,98	,14
	antrenör-idareci	77	1,67	,84			
ORTALAMA	sporcu	411	2,88	,67	486	1,48	,24
	antrenör-idareci	77	2,75	,71			

Tablo 4: Tüm Katılımcıların Maddeleri Değerlendirme Sonuçları

1. Maçların / yarışmaların kalitesi						
	çok kötü	kötü	normal	iyi	çok iyi	Toplam
N	24	80	231	130	23	488
%	4.9%	16.4%	47.3%	26.6%	4.7%	100.0%
2. Yarışma programı / fikstür uygunluğu						
	çok kötü	kötü	normal	iyi	çok iyi	Toplam
N	36	103	175	151	23	488
%	7.4%	21.1%	35.9%	30.9%	4.7%	100.0%
3. Hakemlerin kapasitesi ve yeterliliği						
	çok kötü	kötü	normal	iyi	çok iyi	Toplam
N	51	103	174	141	19	488
%	10.5%	21.1%	35.7%	28.9%	3.9%	100.0%
4. Yarışma tesislerinin yeterliliği ve kalitesi*						
	çok kötü	kötü	normal	iyi	çok iyi	Toplam
N	43	119	157	105	64	488
%	8.8%	24.4%	32.2%	21.5%	13.1%	100.0%
5. Tesis görevlilerinin görevlerini yapma yeterliliği						
	çok kötü	kötü	normal	iyi	çok iyi	Toplam
N	24	91	206	131	36	488
%	4.9%	18.6%	42.2%	26.8%	7.4%	100.0%
6. Yarışmalar sırasındaki sağlık hizmeti**						
	çok kötü	kötü	normal	iyi	çok iyi	Toplam
N	59	110	178	110	31	488
%	12.1%	22.5%	36.5%	22.5%	6.4%	100.0%
7. Yarışmalar sırasındaki güvenlik**						
	çok kötü	kötü	normal	iyi	çok iyi	Toplam
N	52	110	191	106	29	488
%	10.7%	22.5%	39.1%	21.7%	5.9%	100.0%
8. Yarışmalar için sunulan konaklama hizmeti						
	çok kötü	kötü	Normal	iyi	çok iyi	Toplam
N	79	138	135	95	40	488
%	16.2%	28.3%	27.7%	19.5%	8.2%	57.8%
9. Yarışma yerindeki yiyecek ve içecek hizmeti						
	çok kötü	kötü	normal	iyi	çok iyi	Toplam
N	90	157	154	66	19	488
%	18.4%	32.2%	31.6%	13.5%	3.9%	100.0%
10. Yarışma yerine ulaşım ve park olanığı**						
	çok kötü	kötü	normal	iyi	çok iyi	Toplam
N	70	124	134	118	42	488
%	14.3%	25.4%	27.5%	24.2%	8.6%	100.0%
11. Organizasyon komitesi ve federasyon ile iletişim**						
	çok kötü	kötü	normal	iyi	çok iyi	Toplam
N	58	101	219	88	20	488
%	11.9%	20.7%	44.9%	18.0%	4.1%	100.0%
12. Faaliyetlerin tanıtımı ve medyada yer alması**						
	çok kötü	kötü	normal	iyi	çok iyi	Toplam
N	205	128	114	36	5	488
%	42.0%	26.2%	23.4%	7.4%	1.0%	100.0%

*normalin altındaki değerlerin toplamları, normal değerden fazla.

**normalin altındaki değerlerin toplamları, normalin üstündeki değerlerden fazla.

TARTIŞMA

Bu çalışma, Türkiye Üniversite Sporları Federasyonu'ndan alınan resmi rakamlara göre toplam 3464 sporcu, idareci ve antrenörün, bireysel ve takım sporlarında katıldığı 4. Türkiye Üniversite Spor Oyunları kapsamında organize edilen faaliyetlerde, toplam 785 kişiye uygulanan faaliyet değerlendirme anketi ile gerçekleştirilmiştir. 13 ayrı branşta (8 bireysel spor, 5 takım sporu) sporcu, idareci ve antrenörlere dağıtılan toplam 785 anketten 488'i katılımcılar tarafından tam olarak doldurularak teslim edilmiş ve % 62'lik bir geri dönüş oranı elde edilmiştir.

Tüm katılımcılar cinsiyetlerinin, maddelerin değerlendirme sonuçları üzerinde anlamlı bir fark oluşturup oluşturmadığı varsayımını test etmek amacıyla uygulanan t-test sonucunda, "1.madde" (Maçların / yarışmaların kalitesi) ve "7. madde" (Yarışmalar sırasındaki güvenlik) dışındaki diğer maddeler arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir. Ortalama anlamlılık seviyesi 0,10 olarak bulunmuştur (Tablo-2). Buna ek olarak her grubun (sporcular ile antrenörler ve idareciler) kendi içerisindeki cinsiyet farklığının o grubun faaliyetleri değerlendirme sonuçları üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturup oluşturmadığını test etmek amacıyla yapılan t-testler cinsiyetin değerlendirme sonuçları üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturmadığını göstermektedir. Bu sonuçlar bizlere bu çalışmada, faaliyetleri değerlendirmede cinsiyetin önemli bir etken olmadığını göstermektedir.

Çalışmada ikinci hipotez olarak sunulan "Sporcular ile antrenör ve idarecilerin faaliyetleri değerlendirme sonuçları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını test etmek amacıyla yapılan t-test, kişilerin faaliyette aldıkları görevlerin faaliyetleri değerlendirme sonuçları üzerinde anlamlı bir farklılığa yol açmadığını göstermiştir. Bu sonuç, o spor dalında aktif olarak sahada yer alan sporcular ile saha dışında gerek antrenör gerekse idareci pozisyonundaki yönetici kişilerin faaliyetleri benzer yönde değerlendirdiklerini, tüm katılımcıların faaliyetleri benzer yönde zayıf veya güçlü buldukları ve yapılan etkinliklerden benzer şekilde etkilendiklerini göstermiştir.

Son olarak, cinsiyet ve görev ayırımı yapılmaksızın tüm katılımcıların değerlendirme sonuçlarının ortalama olarak normalin altında kalacağı varsayımı savunulmuş, fakat "faaliyetlerin tanıtımı ve medyada yer alması" ifadesinin yer aldığı 12.madde ile konaklama ve yiyecek-içecek hizmetlerinin değerlendirildiği 8. ve 9. maddeler dışındaki diğer tüm maddelerin değerlendirme sonuçları normal olarak tespit edilmiştir. Bu sonuçlar üniversiteler arasındaki spor faaliyetlerinin gerek görsel, gerekse yazılı medyada daha fazla yer bulması ve bunun içinde faaliyetler öncesinde ve sırasında bir organizasyonun başarısı için çok önemli bir unsur olan promosyonun etkili bir şekilde kullanılması gerekliliğini bir kez daha ortaya koymaktadır. Pazarlama karmaşasının dört önemli unsurundan biri olan promosyon, bir spor ürününün ya da spor organizasyonunun başarılı ve etkili olmasında çok önemli bir yere sahiptir. Promosyon aktiviteleri, bir spor ürününün ya da organizasyonunun müşteri tarafından algılanıp tüketilmesi için yapılan aktivitelerden oluşmaktadır⁽²⁾. Bunu sağlama görevi de federasyona veya sponsor firmalara düşmektedir. Gerekli tanıtımı ve duyuruları yapılmış, iyi bir katılımcı sayısına sahip bir spor faaliyetinden hem

aktif olarak sahada yer alan sporcu ve antrenörler hem de izleyici konumundaki seyirciler keyif alacaklar, heyecan ve coşku artabilecektir. Bu da o faaliyetin daha renkli, coşkulu ve rekabet ortamı içerisinde olması anlamına gelmektedir.

Promosyon aktivitelerinin yetersizliğinin yanı sıra bir başka olumsuz değerlendirme de 8. ve 9. maddelerde yer alan "faaliyetler sırasında sunulan konaklama ile yarışma yerindeki yiyecek-içecek hizmetleri için yapılmıştır. Konaklama ve yiyecek-içecek hizmetleri de promosyon aktiviteleri gibi bir spor organizasyonun başarısında rol oynayan çok önemli ve temel unsurlardandır"⁹⁾. Önceden planlaması yapılmış, organizasyon sırasında da kaliteli bir şekilde verilen bu iki önemli hizmet, özellikle de spor organizasyonlarında katılımcıların üzerinde hassasiyetle durdukları hizmetlerdir. Bu iki unsurun başarısı yada başarısızlığı bütün bir organizasyonun başarısına etkide bulunabilecektir. Bu nedenle böylesine büyük organizasyonlarda bu iki hizmetin daha planlı böylelikle de daha etkili ve verimli sunulması gerekmektedir. Konaklama ve yiyecek-içecek hizmetinin kalitesi, özellikle de uluslararası spor organizasyonları için çok önemli ve vazgeçilmez bir kriter olarak karşımıza çıkmaktadır.

Diğer yandan geriye kalan toplam 9 maddenin değerlendirme sonuçları incelendiğinde, sonuçların normal seviyede olmasına rağmen, aynı zamanda hiçbir değerlendirme maddesinin de "çok iyi" veya "iyi" ortalama değerini yansıtmadığı da görülmektedir. Buna ek olarak her değerlendirme maddesinden elde edilen sonuç, "normalin altı ve normalin üstü" şeklinde bir karşılaştırma yapılarak daha da detaylı incelendiğinde, organizasyonun değerlendirilmesi bakımından önemli sonuçlar ortaya koymaktadır. Örneğin, yarışma tesislerin yeterliliği ve kalitesinin değerlendirildiği 4. maddedeki çok kötü (43) ve kötü (119) değerlerinin toplamının, normal değerden (157) daha fazla olduğu görülmektedir. Bu, katılımcıların tesislerin yeterliliği ve kalitesini normal olarak değerlendirmelerine rağmen, bu konuda olumsuz değerlendirmelerin daha fazla olduğu anlamına gelmektedir. Ayrıca, yarışmalar sırasındaki sağlık hizmetinin değerlendirildiği 6. madde, yarışma sırasındaki güvenlik hizmetinin değerlendirildiği 7. madde, yarışma yerine ulaşım ve park olanağının değerlendirildiği 10. madde ile organizasyon komitesi ve federasyon ile iletişimin değerlendirildiği 11. maddenin sonuçları incelendiğinde de normalin altındaki değerlerin toplamının normalin üstündeki değerlerden yüksek olduğu görülmektedir. Bu bulgular, söz konusu faaliyetlerin bu yönleriyle katılımcıların tüm beklentilerini karşılayamadığı veya karşılamakta zayıf kaldığı şeklinde değerlendirilebilir.

Özet olarak, cinsiyetin katılımcıların organizasyonları değerlendirme sonuçları üzerinde anlamlı bir farklılığa yol açmadığı, gerek bayan, gerekse erkek katılımcıların organizasyondan benzer yönde memnun veya memnuniyetsiz kaldıkları ve benzer yönde etkilendikleri görülmektedir. Buna ek olarak, katılımcıların organizasyonda aldıkları görevinde değerlendirme sonuçları üzerinde bir farklılığa yol açmadığı sonucu bulunmuştur. Son olarak daha genel bir bakış açısı ile tüm maddelerin katılımcılar tarafından değerlendirme sonuçları incelendiğinde ise, faaliyetlerin yeterince tanıtımının yapılmadığı, organizasyon tarafından sunulan konaklama ile yarışmalar

sırasındaki yiyecek-içecek hizmeti konularında federasyonun zayıf kaldığı yönünde bir sonuç elde edilmiştir. Sağlık, güvenlik, ulaşım ve park olanağı, organizasyon komitesi ve federasyon ile iletişim gibi hizmetlerde de katılımcıların değerlendirme sonuçları normal değerlerde olmasına rağmen, detaylı incelemede bu konularda da katılımcıların memnuniyet seviyelerinin düşük ve olumsuz yönde olduğu görülmektedir.

Günümüzde artık diğer sektörlerdeki müşteri memnuniyeti, bir spor organizasyonun tüketicisi ya da müşterisi konumundaki bir katılımcı için de geçerli olmaktadır. Bir organizasyondan ne yönde beklentilerin olabileceği ve bu beklentilerin ne ölçüde karşılanabildiği belirlemek çok önemli hale gelmiştir. Artık müşteri profiline belirlendiği ve hangi tip müşterinin ne tür istek, ihtiyaç ve beklentilerinin olduğunu belirlemeye yönelik çalışmalar spor pazarlamasının da bir parçası olmuştur⁽²⁾. Hem üretim hem de hizmet sektöründe çalışan kurumlar ve kuruluşlar artık toplam kalite yönetimi denilen çağdaş bir yönetim felsefesine göre hizmet vermeye çalışmakta ve müşteri memnuniyetini maksimum düzeyde tutmaya çalışmaktadır. Günümüzde artık misyonunu ve vizyonu çok iyi bir şekilde belirlemiş, hedeflerine ulaşmak için gerekli araştırmaları yaparak kendisine strateji belirleyen spor organizasyonlarının var olduğu bir spor yönetimi anlayışı geçerli olmaktadır. Artık spor çok önemli bir hizmet sektörü olarak paydaşlarına kaliteli bir hizmet sunmalı, spor sektöründe de müşteri memnuniyetinin sağlanması konusunda gerekli çalışmalar yapılmalıdır. Hedef artık en iyisini, en farklısını, en kalitelisini sunmaktır. Herhangi bir branştaki spor organizasyonuna sürekli olarak bir devamlılığın sağlanabilmesi ve katılımcıların memnun kalarak ayrılacakları kaliteli organizasyonlar düzenlemek organizatörlerin birincil hedefi olmalıdır. Bu çalışmada olduğu gibi en azından paydaşlarından bir kısmının katıldığı ve aldıkları hizmetler hakkında değerlendirmelerin yapıldığı çalışmalar sayesinde de organizasyonun zayıf ve güçlü yönlerini belirlemek ve buna göre strateji belirlemek artık bir zorunluluktur. İleride yapılabilecek bu türde çalışmalarda mevcut çalışmadan farklı olarak seyirciler de çalışmaya dahil edilip görüş ve önerileri alınabilir. Buna ek olarak değerlendirme kısmı zor ve uzun bir süreç olsa da açık uçlu sorular veya ifadeler kullanılarak kişilerin kendi görüş ve önerilerini yansıtmaları sağlanabilir.

KAYNAKLAR

1. Balci, V. (1999). Spor Etkinliklerinin Planlanması ve Yönetimi, Bağırğan Yayınevi, Ankara, Sporsal Kuram Dizisi.
2. Mullin, B.J., Hardy, S., Sutton, A.W. (2000). Sport Marketing. Second Edition. Human Kinetics.
3. Ruskin, H. (1987). The importance of University Sport and Physical Education, Final Report, FISU Konferansı.
4. Türkiye Üniversite Sporları Federasyonu Dergisi, 2001 Özel Sayısı, sayı 1, sayfa 6.
5. Türkiye Üniversite Sporları Federasyonu 2003-2004 Öğretim Yılı Yarışma Programı Kitabı, Ankara, sayfa 19-223 ve TÜSF resmi web sayfası www.univspor.org.tr, son erişim tarihi 03.04.2004.
6. Uluslararası Üniversite Sporları Federasyonu (FISU) Kural ve Yönetmelikler Kitabı ve resmi web sayfası www.fisu.net/fisumembercountires, son erişim tarihi 30.03.2005.
7. Yüksek Öğretim Kurumu resmi web sayfası, www.yok.gov.tr/raporlar/2004_yili_raporlar/Türk_Yüksek_Öğretiminin_Bugünkü_Durumu, Bölüm 2, sayfa 24, son erişim tarihi 30.03.2005.